

leden van de gemeenteraad

Reuver: 24-04-2018
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 201805742
Onderwerp: Managementletter 2017

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hoogachtend,

Bijgaand ontvangt u conform artikel 20 van de financiële verordening ter kennisname:

- De Managementletter inzake de tussentijdse controle 2017 van EY
- Het verbeterplan dat het College naar aanleiding van dit rapport heeft opgesteld.

Met vriendelijke groet,

Kijk voor
actuele openingstijden
op onze website
www.beesel.nl

Raadhuisplein 1
5953 AL Reuver

Postbus 4750
5953 ZK Reuver

T 077 474 92 92
F 077 474 58 88

www.beesel.nl
info@beesel.nl

BNG 28.50.00.780
IBAN: NL50BNGH0285000780
BIC: BNCHNL2G
KvK nummer: 14130743

burgemeester en wethouders van Beesel,

drs. E.H.J. Janssen
secretaris

dr. P. Dassen-Housen
burgemeester

Ernst & Young Accountants LLP
Buitenplaats Vaeshartelt, Weert 11
6222 PG Maastricht, Netherlands
Postbus 100
6200 AC Maastricht, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 34 55
ey.com

Het college van burgemeester en wethouders van de
gemeente Beesel
Postbus 4750
5953 ZK BEESEL

Maastricht, 22 december 2017

Managementletter tussentijdse controle 2017

Geacht college,

Met genoegen presenteren wij u hierbij onze managementletter 2017. Zoals u van ons gewend bent, geeft deze rapportage een beeld van uw organisatie en de gerealiseerde vooruitgang in 2017. Uw raad heeft ons de opdracht verstrekt om de jaarrekening 2017 van uw gemeente te controleren. Tevens voeren wij in opdracht van het college een verbijzonderde interne controle uit. Onze tussentijdse bevindingen rapporteren wij door middel van deze managementletter.

In deze rapportage beperken wij ons tot de bevindingen en mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening en die naar onze mening van belang zijn voor het management en het college. Dit heeft tot doel vanuit onze natuurlijke adviesfunctie een bijdrage te leveren aan het zelfcontrolerende vermogen van uw organisatie.

BROS-AUNDLB/mh

Wij hebben onze bevindingen toegelicht en besproken met de beleidsmedewerkers Financiën.

Wij spreken onze waardering uit voor de plezierige samenwerking met de medewerkers van de gemeente Beesel.

Met vriendelijke groet,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. N.A.J. Silverentand RA

Inhoudsopgave

Inleiding

- ▶ Dashboard
- ▶ Inhoud managementletter
- ▶ Naleving wet- en regelgeving
- ▶ Gegevensgerichte controleaanpak
- ▶ Onze risicoanalyse

Belangrijkste aandachtspunten

Ons beeld van de processen

- ▶ Inleiding
- ▶ Bedrijfsvoeringsmonitor
- ▶ Toelichting bedrijfsvoeringsmonitor

3

Bijlagen

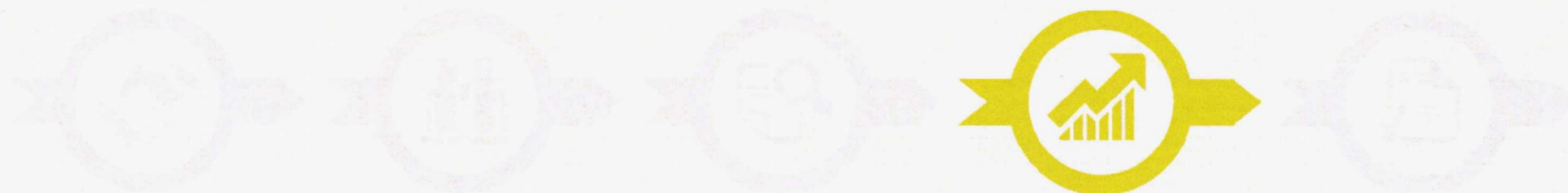
- ▶ Totaaloverzicht bevindingen
- ▶ Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen
- ▶ Specifieke aandachtspunten jaarrekeningcontrole
- ▶ Verwerking wijzigingen BBV-verslaggevingsregels in het jaarverslag 2017
- ▶ Ontwikkelingen Wet Normering Topinkomens

17

8

11

Totaal aantal pagina's: 35

Inleiding

Dashboard

Algemeen

De omgeving van de gemeente blijft volop in beweging. De diverse externe en interne ontwikkelingen vragen blijvend de aandacht van uw organisatie in het licht van de jaarrekening en de interne beheersing. Denk hierbij aan de wijzigingen in de Wet Normering Topinkomens en de geldende verslaggevingsregels (Besluit Begroting en Verantwoording), waar voor 2017 wederom wijzigingen van toepassing zijn. Daarnaast staan er nog belangrijke veranderingen op de planning zoals de omgevingswet – waardoor de regels voor ruimtelijke plannen zullen wijzigen – en het advies van commissie Depla om naar een rechtmatigheidsverklaring te groeien. Tot slot zien we sterk toenemende digitalisering, waardoor nieuwe vraagstukken ontstaan rondom informatiebeveiliging en dataprivacy.

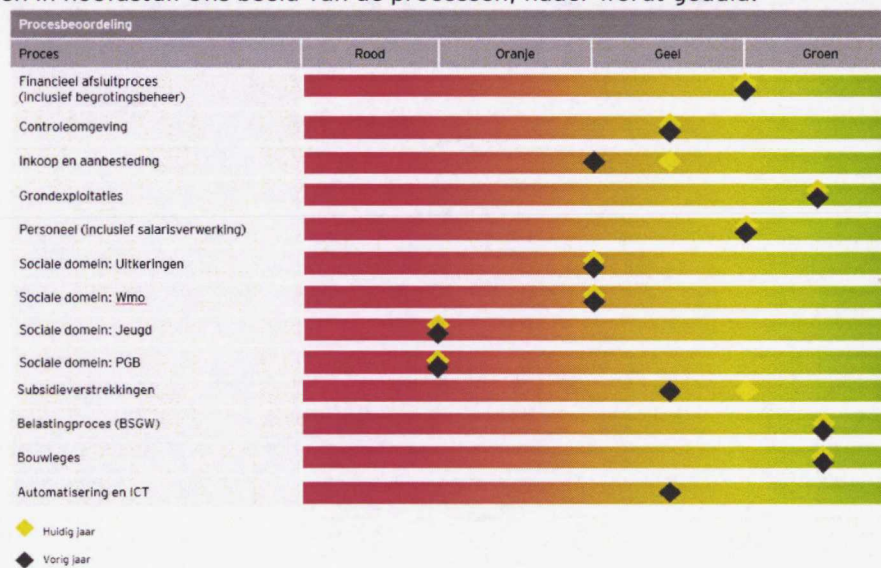
Ook u constateert dat organisatieontwikkeling van groot belang is om de ambities van de gemeente Beesel waar te maken en te kunnen blijven anticiperen op de externe ontwikkelingen. Tevens wordt ingezet op regionale (nieuwe) samenwerkingsverbanden. Dit past ook in de lijn die afgelopen jaren is ingezet waarbij samenwerkingen zijn aangegaan rondom contractbeheer en het innen van belastingen. Deze ontwikkeling – waarbij de samenwerking met andere partijen de komende jaren alleen maar zal toenemen – maakt de beheersing rondom samenwerkingsverbanden cruciaal. Wij adviseren de gemeente richting nieuwe samenwerkingsverbanden dan ook om vooraf taken en verantwoordelijkheden scherp vast te leggen en daarnaast een beheersinstrumentarium in te richten welke monitort of de afspraken door samenwerkingspartners adequaat nageleefd worden. Overigens constateren wij dat dit onderwerp reeds uw aandacht heeft. Zo is de kadernota verbonden partijen behandeld in de commissievergadering en is deze vastgesteld op 18 december 2017 door de raad.

Bedrijfsvoeringsmonitor

Ten aanzien van de vooruitblik naar de jaarrekeningcontrole onderkennen wij met u de volgende belangrijkste aandachtspunten. Deze belangrijkste aandachtspunten zijn opgenomen in hoofdstuk 2 van deze rapportage:

- ▶ de waardering van grondexploitatie;
- ▶ de verantwoording in het kader van decentralisaties.

De uitkomsten vanuit onze tussentijdse controle 2017 bevestigen ons beeld dat de processen binnen uw gemeente in de basis op orde zijn. Dit beeld komt ook naar voren in de bedrijfsvoeringsmonitor, zoals hieronder weergegeven en in hoofdstuk Ons beeld van de processen, nader wordt geduid.

Dashboard

Bedrijfsvoeringsmonitor

Wij constateren dat een aantal aanbevelingen vanuit voorgaand jaar toereikend is opgepakt en afgewikkeld. Dit heeft ook geleid tot positieve bijstellingen in de bedrijfsvoeringsmonitor ten opzichte van voorgaand jaar bij de processen inkoop en subsidieverstrekkings.

De huidige belangrijkste procesbevindingen bevinden zich binnen de processen rondom het sociaal domein en inkoop. Dit blijkt ook uit de bedrijfsvoeringsmonitor. In hoofdstuk 2 gaan wij hier nader op in.

De overige resterende procesbevindingen richten zich voor een belangrijk deel op het vergroten van de zichtbaarheid van interne beheersmaatregelen die in de lijn plaatsvinden. Wij adviseren u – in lijn met de gewenste organisatieontwikkeling – te analyseren op welke wijze deze aanscherpingen binnen uw processen vorm dienen te krijgen. Tot slot adviseren wij u in lijn met voorgaand jaar om de verbijzonderde interne controle binnen uw eigen organisatie te borgen om hiermee het zelfcontrolerend vermogen te versterken.

Inleiding

Inhoud managementletter

In deze managementletter informeren wij u over onze bevindingen op het gebied van uw administratieve organisatie en interne beheersing. Bij deze bevindingen geven wij de risico's weer en doen wij aanbevelingen ter verbetering indien wij daarvoor mogelijkheden zien. Wij wijzen u erop dat een managementletter van nature kritisch van aard is, omdat deze zich richt op te verbeteren aspecten.

Onze bevindingen vloeien voort uit onze gebruikelijke werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole. Deze werkzaamheden zijn gericht op het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente Beesel en omvatten daarom niet alle zaken die bij een specifiek op de organisatie gericht onderzoek naar voren zouden komen. Onze werkzaamheden zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. Indien onze werkzaamheden aanwijzingen opleveren voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan rapporteren wij u daar direct over. Dit is tot op heden niet aan de orde geweest.

Wij volgen de wijze waarop binnen uw organisatie wordt omgegaan met punten uit eerdere managementletters. Wij stellen dergelijke punten opnieuw aan de orde indien wij van mening zijn dat nadere aandacht van het management nog steeds op zijn plaats is. Deze managementletter bevat de bevindingen zoals tot dusverre opgedaan. Na afloop van de jaarrekeningcontrole nemen wij in ons accountantsverslag een samenvatting op van de belangrijkste bevindingen.

Naleving wet- en regelgeving

Op basis van artikel 11 lid k van EU-verordening 537/2014, alsmede Standaard 240 informeren wij het college over significante kwesties in verband met de tijdens de controle geconstateerde niet-naleving of vermoedelijke niet-naleving van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, voor zover deze relevant worden geacht voor het vermogen van het college om haar taken te vervullen. Daarnaast rapporteren wij fraude en illegale handelingen waarbij het hoger kader (ambtelijke organisatie/college) is betrokken, en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Dit is tot op heden niet aan de orde geweest.

Inleiding

Gegevensgerichte controleaanpak

Wij verrichten de controle van de jaarrekening door middel van een combinatie van procesgerichte en gegevensgerichte controlemaatregelen, gebaseerd op een risicoanalyse. De jaarrekeningcontrole 2017 vindt grotendeels gegevensgericht plaats, wat betekent dat wij door middel van statistische steekproeven achteraf vaststellen of de transacties correct zijn verwerkt. Als gevolg van de verscherpte eisen voor de accountant rondom een systeemgerichte controleaanpak (alsmede onze procesmatige bevindingen) kunnen wij in mindere mate steunen op uw processen en de daarin opgenomen beheersmaatregelen. De aangescherpte eisen zien in belangrijke mate toe op de inhoudelijke documentatievereisten ten aanzien van de opzet van uw processen en de zichtbaarheid van de beheersmaatregelen.

Duidelijk is dat onze controles achteraf, tot op heden aantonen dat er weinig fouten in de processen plaatsvinden. Dit onderschrijft ons positieve beeld zoals wij schetsen in de bedrijfsvoeringsmonitor. Met het oog op de ontwikkelingen rondom de in control statement achten wij het verstandig om een analyse op te stellen van de aanscherpingsmogelijkheden van uw beheersmaatregelen, zodat in de toekomst de controles procesgericht (en dus vooraf) kunnen plaatsvinden. Wij vragen daarbij in het bijzonder aandacht voor de inhoudelijke vastlegging van de uitgevoerde beheersmaatregelen binnen de bedrijfsprocessen.

Onze risicoanalyse

De risicoanalyse richt zich op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat wij niet alle risico's die voor u als organisatie relevant zijn, adresseren. De risicoanalyse is een iteratief proces en stellen wij gaandeweg bij indien nodig. Ditzelfde geldt voor onze kernpunten in de controle. De onderkende belangrijkste aandachtsgebieden in onze controle, onze zogenaamde kernpunten in de controle, zijn:

- ▶ waardering van uw grondexploitaties;
- ▶ verantwoording in het kader van decentralisaties;
- ▶ aanbestedingsrechtmatigheid;
- ▶ risico dat management gemeentelijke procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaardrisico is vanuit onze beroepsregels;
- ▶ verantwoording in het kader van de Wet Normering Top Inkomens (WNT).

Wij rapporteren met name in ons verslag van bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole over deze kernpunten. Voor zover deze kernpunten vanuit onze tussentijdse controle aandachtspunten opleveren, hebben wij deze opgenomen in deze rapportage.

Belangrijkste aandachtspunten

Belangrijkste aandachtspunten

Waardering grondexploitatie Oppe Brik;
belangrijk aandachtspunt voor de
jaarrekeningcontrole

Waardering grondexploitatie Oppe Brik

Het herstel van de woningmarkt dat afgelopen jaar is ingezet zet verder door in 2017. Dit herstel is ook zichtbaar bij de gemeente Beesel, waarbij we constateren dat de grondverkopen in 2017 ten opzichte van 2016 verder toenemen. Wel blijft de waardering van de grondexploitaties – op basis van de omvang en de hoge mate van schattingsgevoeligheid van de projectie/fasering van opbrengsten en kosten – een belangrijk aandachtspunt in onze controle. Het project Oppe Brik is risicovol vanwege het feit dat dit project een verwacht negatief eindresultaat kent. Hierdoor heeft iedere afwijking ten opzichte van uw inschattingen een positieve dan wel negatieve resultaatimpact.

Toereikende onderbouwing is in het kader van
de jaarrekeningcontrole cruciaal

In het kader van de jaarrekeningcontrole vragen wij de aandacht van het management voor een drietal specifieke aandachtspunten:

1. Een toereikende onderbouwing inzake de gehanteerde parameters en inschatting van de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten is cruciaal. Wij vragen uw aandacht om de onderbouwing van uw uitgangspunten te objectiveren met externe gegevens.
2. Een detailanalyse dient te worden opgesteld inzake de inschattingen voorgaand jaar met betrekking tot jaarschijf 2017 versus de daadwerkelijke realisatie in 2017. De belangrijke afwijkingen dienen nader te worden toegelicht en onderbouwd.
3. Bij de jaarrekeningcontrole verwachten wij een analyse van de prognose jaarschijf 2018 versus de realisatie tot en met april 2018). De belangrijkste afwijkingen dienen nader te worden toegelicht en onderbouwd. Hierbij dient te worden beoordeeld of aanpassingen ten aanzien van de grondexploitatieberekeningen al dan niet noodzakelijk zijn.

Aandachtspunt voor aanbestedingsproces
Greswarenfabriek

Tenslotte merken we op dat de gemeenteraad op 29 mei 2017 heeft ingestemd met het beschikbaar stellen van een krediet van € 5,8 miljoen voor de verdere ontwikkeling van de Greswaren fabriek. Een deel van de fabriek zal in de toekomst door Stichting Onderwijs Midden Limburg (SOML) als onderwijslocatie in gebruik worden genomen. De gemeente heeft de Greswaren fabriek verkocht aan SOML (inclusief alle rechten en verplichtingen). In het kader van de aanbestedingsrechtmatigheid adviseren wij u erop toe te zien dat deze aanbestedingsprocedure uitgevoerd wordt met inachtneming van de geldende aanbestedingsregelgeving vanwege de significante bijdrage door de gemeente in het project.

Belangrijkste aandachtspunten

Verantwoording in het kader van decentralisaties

Verbetering processen nog niet gerealiseerd: controles achteraf noodzakelijk

Sociaal domein

Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2016, heeft de organisatie veel werk verzet in het kader van de rechtmatigheid en getrouwheid van de verantwoording van de lasten die hieruit voortvloeien. De focus heeft hierbij in sterke mate gelegen op reparatiewerkzaamheden ten behoeve van de jaarrekening 2016 en in mindere mate op de beheersing van de processen samenhangend met het sociaal domein.

De noodzakelijke verbeteringen zijn dan ook niet tijdig in 2017 gerealiseerd. Dit betekent dat ook voor 2017 achteraf controles noodzakelijk zijn om de getrouwheid en rechtmatigheid inzake lasten Jeugdzorg en Wmo aan te tonen. Wel heeft u in 2017 een cliëntervaringsonderzoek door Flycatcher laten uitvoeren dat bijdraagt aan een verdere optimalisering van de processen rondom de prestatielevering.

De grote afhankelijkheid van derde partijen maakt deze controle complex. Daarnaast bestaat – in lijn met voorgaand jaar – het risico dat de gemeente onvoldoende of ongeschikte controle-informatie verkrijgt vanuit de zorgaanbieder waardoor deze bevindingen (lees onzekerheden) een impact kunnen hebben op het oordeel in onze controleverklaring.

Wij adviseren het management om in het kader van de jaarrekeningcontrole 2017 zelfstandig controlewerkzaamheden uit te voeren teneinde de afhankelijkheid van andere partijen te verkleinen. Dit geldt ook voor de persoonsgebonden budgetten (PGB's) waarvoor het inmiddels duidelijk is geworden dat gemeenten zelfstandig controles dienen uit te voeren op de prestatielevering. Voorgaand jaar heeft u hiervoor achteraf controlewerkzaamheden uitgevoerd specifiek gericht op de prestatielevering. Wij hebben vernomen dat u deze controlewerkzaamheden ook voor 2017 gaat uitvoeren.

Daarnaast achten wij het van groot belang dat het versterken van de interne beheersing ten aanzien van de processen binnen het sociaal domein topprioriteit krijgt zodat deze vanaf 1 januari 2018 op orde is.

Bovenregionale inkoopcontracten

Uit de controle 2016 van de regioverantwoording Jeugdzorg volgde dat er in de regionale afrekening een relatief grote onzekerheid resteerde met name ten aanzien van de mogelijke bovenregionale verrekening. Wij adviseren u in het kader van de jaarrekeningcontrole 2017 deze bovenregionale inkoopcontracten tijdig te analyseren en hierop te anticiperen om deze onzekerheden te voorkomen.

Ons beeld van de processen

Ons beeld en de processen

Inleiding

Bedrijfsvoeringsmonitor

Bedrijfsvoeringsmonitor

In de bedrijfsvoeringsmonitor op de volgende pagina geven wij ons beeld van de onderzochte processen. Wij geven dit beeld als resultante van onze tot dusver verrichte werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening. Toekomstige ontwikkelingen of veranderingen in de organisatie zijn hierin niet begrepen.

Dit beeld dient te worden gezien in relatie tot onze controle van de financiële verantwoording van de gemeente als geheel en niet als een oordeel over elk afzonderlijk proces. Wij geven uitsluitend posities in het midden van een kleur, of tussen twee kleuren in.

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

In bijlage 1 en 2 zijn de bevindingen en aanbevelingen gedetailleerd opgenomen. Daarbij treft u een prioriteitstelling aan waarbij wij gebruikmaken van de aanduidingen hoog (rood), gemiddeld (oranje) en laag (groen). Per bevinding maken wij voor u inzichtelijk wat het belang voor de organisatie is, alsmede wat de consequenties voor onze verdere controlewerkzaamheden zijn.

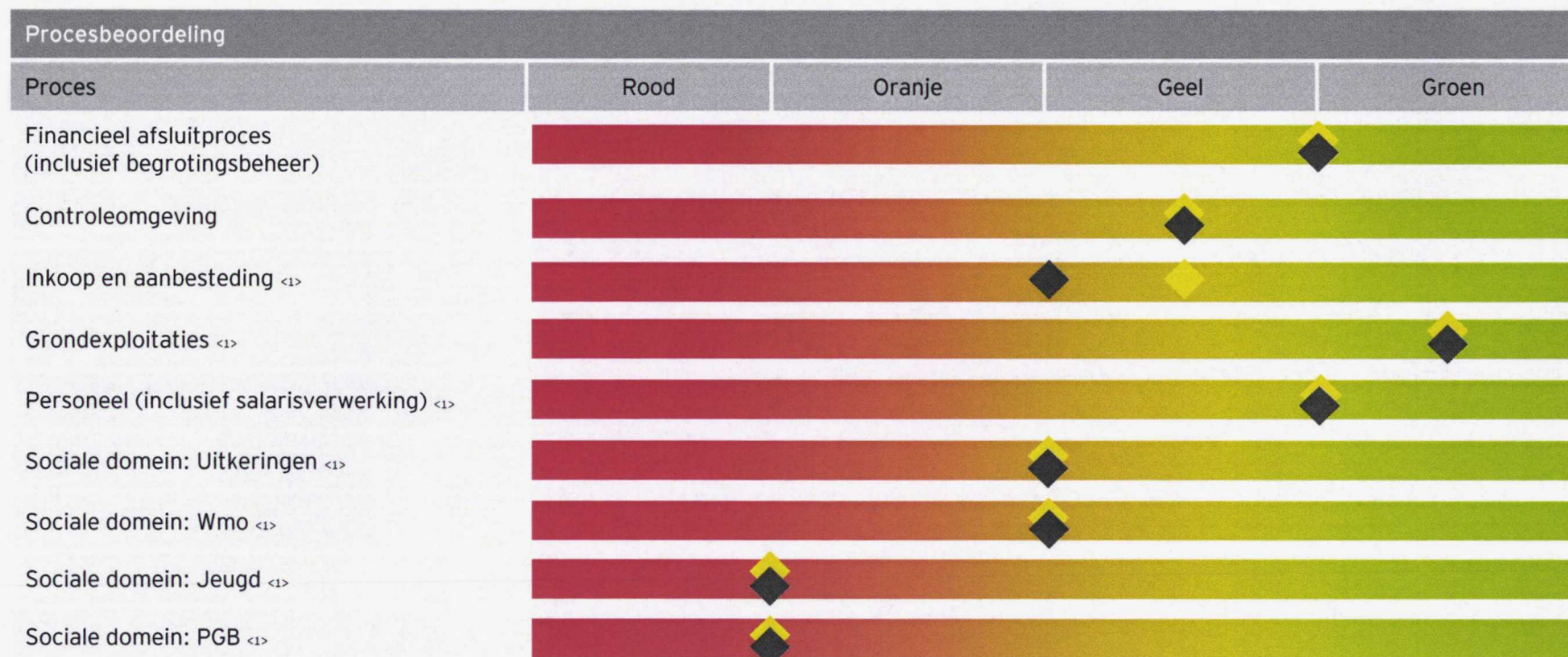
Specifieke aandachtspunten

Specifieke aandachtspunten

In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de – naar aanleiding van de geconstateerde bevindingen – specifieke aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole. Per specifiek aandachtspunt geven wij aan wat onze verwachting is in de voorbereiding op de jaarrekeningcontrole.

Ons beeld van de processen

Bedrijfsvoeringsmonitor

Huidig jaar

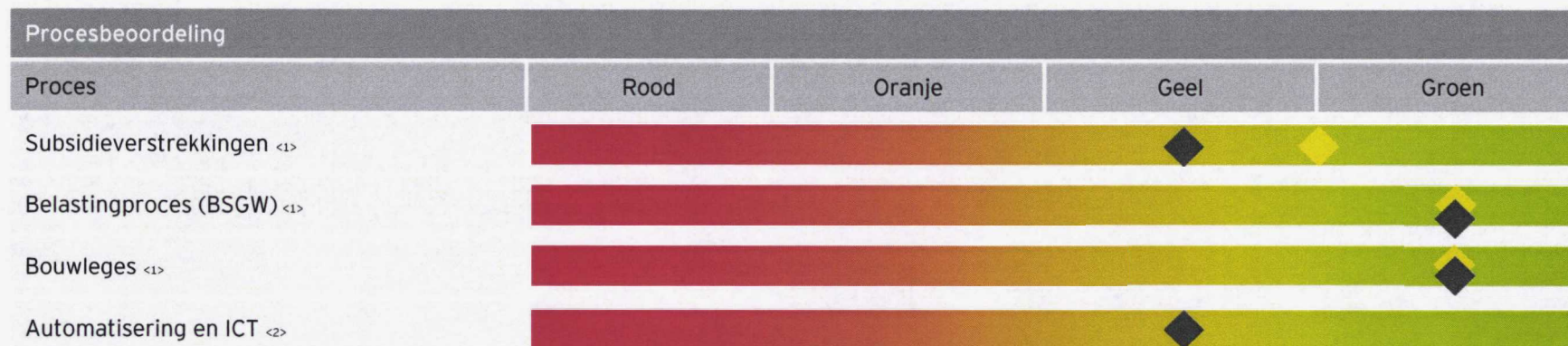
Vorig jaar (NB niet opgenomen indien gewijzigde inzichten leiden tot een andere beoordeling dan voorgaand jaar)

Rood	Het proces heeft belangrijke bevindingen en aanbevelingen met een hoog risico die op korte termijn actie behoeven.
Oranje	Het proces heeft meerdere bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2017 actie behoeven.

Geel	Het proces heeft enkele bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2017 actie behoeven.
Groen	Het proces heeft geen of beperkte bevindingen met een laag risicoprofiel. Deze kunnen worden meegenomen worden bij de verdere verbetering van de AO/IB.

Ons beeld van de processen

Bedrijfsvoeringsmonitor

<1> Onderworpen aan verbijzonderde interne controle.

<2> Ten tijde van de tussentijdse controle hebben wij de procedures rondom automatisering en ICT nog niet gecontroleerd. Wij rapporteren in ons accountantsverslag eventuele bevindingen uit hoofde van onze controle.

Huidig jaar

Vorig jaar

Rood Het proces heeft belangrijke bevindingen en aanbevelingen met een hoog risico die op korte termijn actie behoeven.

Oranje Het proces heeft meerdere bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2017 actie behoeven.

Geel Het proces heeft enkele bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2017 actie behoeven.

Groen Het proces heeft geen of beperkte bevindingen met een laag risicoprofiel. Deze kunnen worden meegenomen worden bij de verdere verbetering van de AO/IB.

Ons beeld van de processen

Toelichting bedrijfsvoeringsmonitor

Processen zijn in de basis op orde

De uitkomsten vanuit onze tussentijdse controle 2017 bevestigen ons beeld dat de processen binnen uw gemeente in de basis op orde zijn. Dit beeld komt ook naar voren in de bedrijfsvoeringsmonitor zoals weergegeven op de vorige pagina. Met name ten aanzien van de processen binnen het Sociaal Domein alsmede inkoop en aanbesteding hebben wij nog belangrijke bevindingen. Deze zijn opgenomen en toegelicht in de tabel met detailbevindingen (bijlagen 1 en 2).

Aard en reikwijdte interim-controle

Tijdens de tussentijdse controle hebben wij de opzet en bestaan van de significante processen binnen de gemeente in kaart gebracht. Ten aanzien van onze controleaanpak delen wij mee dat wij een volledige gegevensgerichte controle uitvoeren. Dit is ingegeven door onze procesbevindingen en vanwege de aangescherpte normen, waarbij wij veelal constateren dat de geïdentificeerde beheersmaatregelen onvoldoende zichtbaar vastliggen om hierop te kunnen steunen in het kader van onze jaarrekeningcontrole.

De gemeente Beesel heeft er bewust voor gekozen om een aantal risico's niet binnen het proces te borgen, maar achteraf via de verbijzonderde interne controle. Hierdoor kan de gemeente Beesel achteraf in voldoende mate aantonen in hoeverre de lasten, baten en balansmutaties getrouw en rechtmatig tot stand zijn gekomen. Wij adviseren de gemeente om de risico's in de processen zelf te borgen in plaats van achteraf.

Controleomgeving

Hierna beschrijven wij kort onze bevindingen ten aanzien van de processen die in de bedrijfsvoeringsmonitor als oranje of geel zijn weergegeven.

Ten aanzien van de controleomgeving constateren wij dat voor de meeste processen geen formele procesbeschrijvingen zijn opgesteld. Het opstellen van deze procesbeschrijvingen vormen de basis voor een effectieve interne beheersomgeving. Daarnaast constateren wij dat met betrekking tot de invoer van de primitieve begroting en/of begrotingswijzigingen geen invoercontrole plaatsvindt.

Ons beeld van de processen

Toelichting bedrijfsvoeringsmonitor

Inkoop en aanbesteding

Ten aanzien van het proces inkopen en aanbestedingen constateren wij dat dit proces licht is verbeterd door enerzijds complexe contracten juridisch te onderbouwen en daarnaast door het contractregister te actualiseren. Wel constateren dat de binnen de interne beheersing van het aanbestedingsproces op dit moment nog onvoldoende werkende controlemaatregelen aanwezig zijn om te waarborgen dat de inkopen conform de geldende aanbestedingsregels plaatsvinden. Zo constateren wij dat de gemeente nog niet beschikt over een volledig werkend contractenregister welke continue up-to-date is. Daarnaast constateren wij dat de onderbouwing van de prestatielevering procesmatig niet is geborgd en dat functiescheiding tussen de prestatieverklaarder en de budgethouder niet wordt afgedwongen.

Sociaal domein

Inzake het sociaal domein verwijzen wij volledigheidshalve naar hoofdstuk 2 van dit rapport waarin de belangrijkste aandachtspunten zijn opgenomen.

Bijlagen

Totaaloverzicht bevindingen

Bijlage 1

Onderstaand geven wij een totaaloverzicht van onze bevindingen weer met daarbij de prioriteitstelling.

Nr. 2017	Proces	Bevinding	Prioriteit 2017	Prioriteit 2016
1.	Controleomgeving	Waarborging volledigheid contractenadministratie		
2.	Controleomgeving	Zichtbare invoercontrole primitieve begroting en/of begrotingswijzigingen		
3.	Controleomgeving	Ontbreken van actuele procesbeschrijvingen		-
4.	Inkoop en aanbesteding	Volledigheid verplichtingenadministratie		
5.	Inkoop en aanbesteding	Beheersing aanbestedingsproces		
6.	Inkoop en aanbesteding	Funciescheiding en vastlegging prestatielevering		
7.	Personeelsproces	Controle op verwerking van personele mutaties vindt niet zichtbaar plaats		
8.	Sociale zaken: Uitkeringen	Hanteren van verkeerde grondslagen voor bepaling vermogensgrens		-
9.	Sociale zaken: Uitkeringen, Wmo en Jeugd	Ontbreken van kwaliteitstoetsing		

Wij hebben hierbij de volgende prioritering aangehouden:

Prioriteit hoog

Prioriteit midden

Prioriteit laag

Totaaloverzicht bevindingen

Bijlage 1

Nr. 2017	Proces	Bevinding	Prioriteit 2017	Prioriteit 2016
10.	Sociaal Domein	(Bovenregionale) inkoopcontracten		-
11.	Sociaal Domein (Jeugdzorg/Wmo/PGB)	Prestatielevering zorgaanbieders		
12.	Subsidieverstrekingen	Kwaliteit dossiervorming		-
	Sociaal Domein (Jeugdzorg/Wmo)	Aanmelding CAK	Geborgd	
	Subsidieverstrekingen	Onvoldoende diepgang bij beoordeling van verantwoordingsdocumentatie inzake vaststellingen	Geborgd	
	Sociale zaken: Uitkeringen	Te hoge uitkeringsverstrekking	Geborgd	
	Sociale zaken: Uitkeringen	Dossiervorming: ontbreken loonspecificatie	Geborgd	
	Automatisering	Logische toegangsbeveiliging: functierechten	Geborgd	

Wij hebben hierbij de volgende prioritering aangehouden:

Prioriteit hoog

Prioriteit midden

Prioriteit laag

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding	Risico	Aanbeveling	Prioriteit
1. Proces controleomgeving: waarborging volledigheid contractenregister			
<p>Wij hebben geconstateerd dat er binnen het inkoopproces onvoldoende beheersmaatregelen zijn geïmplementeerd, welke de volledigheid van het contractenregister waarborgt.</p>	<p>Het risico bestaat dat de gemeente onvoldoende inzicht heeft in de aangegane contracten en verplichtingen. Dit kan tot gevolg hebben dat inkopen niet conform de geldende wet- en regelgeving worden aanbesteed. Daarnaast bestaat het risico dat de door de gemeente aangegane verplichtingen niet volledig worden toegelicht in de jaarrekening.</p>	<p>Wij adviseren u om interne beheersmaatregelen te implementeren die de volledigheid van het contractenregister waarborgen. Additioneel adviseren wij u om – naar aanleiding van de uitgevoerde inkoopanalyse – het contractenregister te completeren.</p>	
2. Proces controleomgeving: zichtbare invoercontrole primitieve begroting en/of begrotingswijzigingen			
<p>Ten aanzien van de procedure bij invoer van de primitieve begroting en/of begrotingswijzigingen, constateren wij dat invoercontrole (vier-ogenprincipe) niet wordt afgedwongen binnen het systeem. Hierdoor kan de primitieve begroting en/of een begrotingswijziging zonder beheersmaatregelen doorgevoerd worden.</p>	<p>Het risico bestaat dat er ten onrechte of onjuiste begrotingswijzigingen worden doorgevoerd zonder dat dit vooraf geconstateerd wordt.</p> <p>Dit risico heeft zich voorgaand jaar ook geuit waarbij een specifieke begrotingswijziging inzake herziening exploitatie opzetten foutief was doorgevoerd (5^e begrotingswijziging).</p>	<p>Wij adviseren u om na te gaan of binnen het systeem afgedwongen kan worden dat invoercontrole plaats dient te vinden voordat de wijziging doorgeboekt kan worden. Indien dit niet binnen het systeem kan worden afgedwongen adviseren wij u een (zichtbare) invoercontrole binnen de huidige procedure in te richten.</p>	

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding	Risico	Aanbeveling	Prioriteit
3. Proces controleomgeving: ontbreken van actuele procesbeschrijvingen			
<p>Wij constateren dat momenteel geen actuele procesbeschrijvingen aanwezig zijn ten aanzien van significante processen, zoals bijvoorbeeld subsidies, personeel, grondexploitaties en de processen in het sociaal domein. De procesbeschrijvingen, welke momenteel nog worden gebruikt, zijn verouderd (sluiten niet goed meer aan op de huidige administratieve organisatie).</p>	<p>Als gevolg van het ontbreken van adequate procesbeschrijvingen bestaat het risico dat medewerkers niet (meer) werken in overeenstemming met de gewenste procedure doordat de beschrijving niet meer aansluit op de praktijk. Daarnaast is een actuele procesbeschrijving cruciaal voor de uitvoering van adequate (verbijzonderde) interne controle.</p>	<p>Wij adviseren u de procesbeschrijvingen te actualiseren waarbij rekening is gehouden met de (recente) wijzigingen binnen het specifieke proces, alsmede wet- en regelgeving. Specifiek vragen wij u uw aandacht voor het goed definiëren van uw beheersmaatregelen (wie, wat, wanneer).</p>	
4. Proces inkoop en aanbesteding: volledigheid verplichtingenadministratie			
<p>Wij constateren dat binnen de gemeente Beesel geen verplichtingenadministratie aanwezig is. De aangegane verplichtingen worden derhalve niet vastgelegd. Door het ontbreken van een verplichtingenadministratie, heeft uw organisatie geen centraal actueel beeld van aangegane verplichtingen wat budgetbewaking bemoeilijkt.</p>	<p>Het risico bestaat dat de budgethouders geen volledig inzicht hebben in de stand van hun restantbudgetten. Dit kan leiden tot ongeautoriseerde budgetoverschrijdingen. Ten aanzien van de jaarrekening bestaat het risico dat verplichtingen en schulden per balansdatum niet volledig zijn opgenomen.</p>	<p>Wij adviseren u om een verplichtingenadministratie te implementeren, alsmede beleid te formuleren rondom het gebruik van een verplichtingenadministratie.</p>	

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding	Risico	Aanbeveling	Prioriteit
5. Proces inkoop- en aanbesteding: beheersing aanbestedingsproces			
<p>Inkopen vinden decentraal plaats in de organisatie. Wij hebben vastgesteld dat er binnen het proces onvoldoende werkende beheersmaatregelen zijn om te waarborgen dat de inkoop conform wet- en regelgeving plaatsvinden.</p> <p>Vanuit uw contractenregister constateren wij dat afwijkingen ten opzichte van uw inkoopnota (en aanbestedingswet) niet in alle gevallen vooraf afdoende gemotiveerd worden.</p>	<p>Het risico bestaat dat aanbestedingen niet conform geldende wet- en regelgeving worden uitgevoerd, waardoor dit kan leiden tot een rechtmatigheidsfout bij de jaarrekening. Een mitigerende factor is hierbij dat de uitvoering van de grootste aanbestedingen bij een externe specialist zijn ondergebracht of in samenwerking met andere gemeenten.</p>	<p>Wij adviseren u om preventieve interne beheersmaatregelen te implementeren die waarborgen dat de inkoop in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving plaatsvinden.</p>	
6. Proces inkoop en aanbesteding: functiescheiding prestatieverklaring en vastlegging prestatielevering			
<p>Wij hebben vastgesteld dat functiescheiding tussen de prestatieverklaarder en de verantwoordelijke budgethouder niet wordt afgedwongen.</p> <p>Daarnaast hebben wij geconstateerd dat er geen eenduidig beleid is geformuleerd rondom de vastlegging van de prestatielevering. Tijdens de controle hebben wij vastgesteld dat onderbouwende documentatie voor de prestatielevering niet altijd direct beschikbaar is.</p>	<p>Het risico bestaat dat de prestatielevering niet kan worden aangetoond, wat kan leiden tot onzekerheden in het kader van de jaarrekening (zowel getrouwheid als rechtmatigheid). Daarnaast bestaat het risico dat er betalingen worden verricht voor goederen en/of diensten die niet door de crediteur zijn geleverd.</p>	<p>Wij adviseren u om functiescheiding tussen de prestatieverklaarder en de budgethouder in het proces te borgen. Daarnaast adviseren wij u om een beleid op te stellen inzake de wijze waarop de prestatielevering dient te worden vastgelegd binnen het proces.</p>	

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding	Risico	Aanbeveling	Prioriteit
7. Proces personeel: controle op verwerking van personele mutaties vindt niet zichtbaar plaats			
<p>Binnen het personeelsproces hebben wij vastgesteld dat er diverse interne beheersmaatregelen zijn ingericht. Een belangrijke beheersmaatregel betreft de controle op de juiste invoer van personeelsmutaties (invoercontrole). Wij constateren dat zowel de controle op de invoer van de personeelsmutaties als de controle van de invoerverslagen (welke van de salarisverwerker ontvangen worden) door dezelfde medewerkers worden uitgevoerd. Hierdoor heeft de invoercontrole een beperkt effectieve werking, er is namelijk geen sprake van functiescheiding tussen de registrerende en controlerende functie.</p>	<p>Onvoldoende functiescheiding binnen het proces leidt ertoe dat de interne beheersmaatregelen mogelijk niet effectief kunnen werken (risico op doorbreken van procedures). Het risico dat bij het doorbreken van functiescheiding ontstaat is dat onjuiste personeelsmutaties worden doorgevoerd met als gevolg onjuiste en onvolledige personeelslasten.</p>	<p>Wij adviseren u functiescheiding aan te brengen tussen de registrerende functie en controlerende functie.</p>	

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding	Risico	Aanbeveling	Prioriteit
8. Proces sociale uitkeringen: hanteren van verkeerde grondslagen voor bepaling vermogensgrens			
<p>Op basis van onze lijncontrole constateren wij dat ten aanzien van één uitkeringsbeschikking de foutieve grondslag ter bepaling van de vermogensgrens is opgenomen. Alhoewel deze bevinding in dit specifieke geval geen (financiële) impact heeft, vragen wij uw aandacht voor het zichtbaar uitvoeren van de collegiale toets.</p> <p>Wij hebben vernomen dat u naar aanleiding van deze bevinding additionele werkzaamheden heeft uitgevoerd om vast te stellen dat sprake is van een incidentele fout. Hieruit zijn volgens u geen verdere bijzonderheden geconstateerd. Wij zullen deze werkzaamheden bij de jaarrekeningcontrole beoordelen.</p>	<p>Het risico bestaat dat de gemeente – door het hanteren van foutieve grondslagen – ten onrechte uitkeringen verstrekt. Dit heeft als gevolg dat wij deze lasten als onrechtmatig dienen aan te merken in het kader van de jaarrekening.</p>	<p>Wij adviseren u om binnen het proces rondom het verstrekken van uitkeringen (zichtbaar) invoercontrole in te richten.</p>	

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding	Risico	Aanbeveling	Prioriteit
9. Proces Sociale zaken: ontbreken van kwaliteitstoetsing			
<p>Wij constateren dat een belangrijke beheersmaatregel, zijnde de kwaliteitstoetsing, niet wordt uitgevoerd binnen het primaire proces inzake het verstrekken van inkomensvoorzieningen. Wij benadrukken dat een dergelijke beheersmaatregel belangrijk is om de getrouwheid en rechtmatigheid van verstrekkingen te borgen.</p>	<p>Het risico bestaat dat onrechtmatige verstrekkingen niet (tijdig) worden opgemerkt waardoor bijsturing niet (tijdig) mogelijk is.</p>	<p>Wij adviseren u kwaliteitstoetsing integraal in te bedden binnen het primaire proces. Door deze integraal uit te voeren en adequaat te documenteren wordt de interne beheersing verder versterkt en kan een meer efficiënte en effectieve jaarrekeningcontrole plaatsvinden.</p>	
10. Sociaal domein: (bovenregionale) inkoopcontracten			
<p>De gemeente Beesel heeft een aantal bovenregionale contracten met zorgaanbieders Jeugdhulp afgesloten. De MGR voert hiervoor in de regio de coördinatie en verstrekt de gemeente een opgave van de lasten welke voortvloeien uit deze contracten. Wij merken op dat de kennis van deze contracten binnen uw gemeente voor verbetering vatbaar is. Wij constateerden tijdens de controle dat niet in alle gevallen inzichtelijk was hoe de contractafspraken met zorgaanbieders vormgegeven zijn (zoals de bekostigingssystematiek) en welke verantwoordingsinformatie ten grondslag ligt aan deze lasten.</p>	<p>Het risico bestaat dat voor de gemeente niet duidelijk is welke wijze van verantwoording (wat, wanneer, hoe) wordt nagestreefd waardoor bijsturing niet (tijdig) mogelijk is. Dit vergroot de kans op onzekerheden in het kader van de jaarrekeningcontrole.</p>	<p>Wij adviseren u om met de MGR en/of de betrokken partijen duidelijke afspraken te maken. Hierbij achten wij het van belang dat de wijze (wat, wanneer, hoe) van verantwoording aan de voorkant geborgd is. Dit voorkomt onzekerheden in het kader van de jaarrekeningcontrole.</p>	

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding	Risico	Aanbeveling	Prioriteit
11. Proces sociale zaken: prestatielevering zorgaanbieders			
<p>Wij constateren dat binnen het sociaal domein op de verschillende financiële stromen onvoldoende beheersmaatregelen aanwezig zijn welke toezien op het vaststellen van de geleverde prestaties:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ ZIN: Met de grote zorgaanbieders heeft u afgesproken dat zij na afloop van het jaar verantwoord op basis van het landelijk controleprotocol. Onderdeel van dit landelijk protocol is de (externe) controle op de levering van de zorgprestatie. Daar waar de gemeente Beesel bestuursverklaringen of eigen verklaringen ontvangt, heeft de gemeente echter geen enkele zekerheid over de levering van de prestatie. ▶ PGB: Wij constateren dat er binnen de gemeente onvoldoende procedures aanwezig zijn om op basis van ontvangen verantwoordingen van de SVB na te gaan in hoeverre prestaties zijn geleverd. <p>Wel heeft u in 2017 een cliëntervaringsonderzoek door Flycatcher laten uitvoeren dat bijdraagt aan een verdere optimalisering van de processen rondom de prestatielevering. Daarnaast zal u met betrekking tot het vaststellen van de prestatielevering van de PGB's (conform voorgaand jaar) achteraf controlewerkzaamheden uitvoeren.</p>	<p>De verantwoordelijkheden rondom het vaststellen van de geleverde prestaties liggen bij de gemeente. Doordat dit onvoldoende is gewaarborgd, brengt dit het risico met zich mee dat er lasten in rekening worden gebracht waarvoor geen prestaties zijn geleverd.</p>	<p>Wij adviseren u dan ook om de afhankelijkheid van dergelijke externe verantwoordingen te verminderen door binnen het proces beheersmaatregelen in te richten die erop gericht zijn zekerheid te verkrijgen ten aanzien van de levering van de prestatie. Wij achten dit een essentiële bouwsteen in een adequaat systeem van interne beheersing van de gedecentraliseerde taken.</p> <p>Voor wat betreft de kleine zorgaanbieders die verantwoording afleggen via bestuursverklaringen/eigen verklaringen adviseren wij de gemeente om maatregelen te treffen om de getrouwe en rechtmatige besteding aan te kunnen tonen.</p>	

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bijlage 2

Bevinding	Risico	Aanbeveling	Prioriteit
11. Proces sociale zaken: prestatielevering zorgaanbieders (vervolg)			
		Ten aanzien van de PGB's adviseren wij de gemeente om de mogelijkheden te onderzoeken om zelfstandig de levering van de prestatie vast te stellen en in het proces te borgen (vooraf borgen in plaats van achteraf repareren).	
12. Proces subsidieverstrekingen: kwaliteit dossiervorming			
In het kader van onze werkzaamheden hebben wij het subsidiedossier van Bibliotheek Peel en Maas gecontroleerd. Hierbij is de toekenning 2017 alsmede de vaststelling over boekjaar 2016 beoordeeld. Wij merken op dat deze vaststelling tot op heden nog niet heeft plaatsgevonden. Wij constateren dat de kwaliteit van de dossiervorming verder geoptimaliseerd kan worden. Vanwege langlopende discussies tussen de gemeente en de bibliotheek alsmede de interne besluitvorming hierover is een complex dossier ontstaan waarbij een chronologische opbouw ontbreekt.	Door het niet inrichten van een chronologische dossieropbouw bestaat het risico dat belangrijke (interne) besluiten over het hoofd worden gezien. Hierdoor bestaat de kans dat een subsidieverstreking op basis van verkeerde besluitvorming verleend wordt.	Wij adviseren u bij complexe dossiers de subsidiedossiers zodanig in te richten dat een chronologische dossieropbouw gewaarborgd is. Dit kan bijvoorbeeld door gebruik te maken van een actiepuntenlijst die gekoppeld wordt aan de diverse dossierbestanden.	

Specifieke aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Bijlage 3

Totaaloverzicht specifieke aandachtspunten jaarrekeningcontrole

WNT-verantwoording	<p>Wij verwachten dat u per jaareinde een analyse maakt van de WNT waarbij inzichtelijk wordt gemaakt, welke functionarissen voldoen aan de WNT. Voor deze functionarissen dient op basis van het controleprotocol adequaat te worden onderbouwd, welke salariscomponenten (en op welke wijze) verantwoord dienen te worden in de WNT-verantwoording. Wij vragen hierbij uw aandacht voor de juistheid van de bedragen, maar ook volledigheid (bijvoorbeeld inzake declaraties, welke niet via de salarisadministratie geboekt worden).</p> <p>Omdat wij hebben vernomen dat de gemeentesecretaris met ingang van het nieuwe jaar bij de gemeente uitdienst treedt kunnen looncomponenten -die met deze uitdiensttreding samenhangen- invloed hebben op de bezoldiging in het kader van de WNT. Wij adviseren u dan ook om de wet- en regelgeving inzake de WNT in relatie tot deze uitdiensttreding van topfunctionarissen bij het opstellen van WNT-verantwoording in acht te houden.</p>
Waardering grondexploitaties	<p>In het kader van de jaarrekeningcontrole achten wij het noodzakelijk dat een adequate onderbouwing van de waardering van de grondexploitaties zichtbaar wordt uitgevoerd en tijdig wordt opgeleverd. Voor een nadere duiding van de noodzakelijke onderbouwingen verwijzen wij u naar het hoofdstuk Belangrijkste aandachtspunten.</p>
Onderhoudsvoorzieningen	<p>Wij achten het noodzakelijk dat de gemeente een analyse opstelt waarin de juiste waardering van de onderhoudsvoorzieningen wordt aangetoond, alsmede de rechtmatigheid van de gedane onttrekkingen in relatie tot de onderliggende beheerplannen. Deze beheerplannen dienen jaarlijks met de stand van de voorziening aan te sluiten.</p>
Rechtmatigheid inkopen	<p>Gezien onze procesmatige bevindingen inzake het inkoop- en aanbestedingsproces dient de gemeente op basis van een inkoopanalyse aan te tonen in welke mate de inkopen rechtmatig hebben plaatsgevonden. Teneinde te borgen dat de inkoopanalyse met voldoende diepgang wordt uitgevoerd, adviseren wij vooraf afstemming te hebben.</p>
Onderbouwing prestatielevering	<p>Op basis van onze tussentijdse controle constateren wij dat de vastlegging van de prestatielevering niet op eenduidige wijze is ingebed in het inkoopproces. Tevens is functiescheiding tussen de prestatieverklaarder en de budgethouder niet in alle gevallen gewaarborgd. In het kader van de jaarrekeningcontrole dient aanvullend een controle op de prestatielevering uitgevoerd te worden voor de inkoopdossiers 2017.</p>

Specifieke aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Bijlage 3

Totaaloverzicht specifieke aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Verantwoording decentralisaties (bovenregionaal)

In het kader van de jaarrekening achten wij het noodzakelijk dat u goede afspraken maakt met de MGR over de timing van de te ontvangen verantwoordingsdocumentatie van bovenregionale inkoopcontracten als onderbouwing voor de juistheid en rechtmatigheid van deze lasten en de daarmee samenhangende balansposten. Wij verzoeken u tevens om vast te stellen in hoeverre deze timing aansluit op uw jaarrekeningtraject, alsmede onze controle.

Krediet- en begrotingsoverschrijdingen

Gezien de bevindingen bij onze jaarrekeningcontrole 2016, verwachten wij in het kader van de jaarrekening een analyse met betrekking tot de kredietrechtmatigheid in 2017. Wij constateren dat u in uw nieuwe financiële verordening het autorisatieniveau van de raad ten aanzien van de begroting op deelprogramma heeft gelegd. Wij verwachten dan ook van u een diepgaandere analyse ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid.

Verwerking wijzigingen BBV-verslaggevingsregels in het jaarverslag 2017

Bijlage 4

Vernieuwing van het BBV

De in 2015 gepubliceerde wetwijziging aangaande vernieuwing van het BBV resulteert in aanvullende wijzigingen met ingang van het jaarverslag 2017. Onderstaand is een overzicht opgenomen van de belangrijkste wijzigingen die vanaf 2017 van kracht worden:

Jaarverslag

Jaarverslag

- ▶ Binnen de programmaverantwoording dienen de bij ministeriële regeling voorgeschreven beleidsindicatoren te worden opgenomen, wij verwijzen hiervoor naar: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-16004.html>.
- ▶ De programmaverantwoording dient naast de verantwoording over de realisatie van de programma's en de overzichten van de algemene dekkingsmiddelen ook een verantwoording van de kosten van overhead te bevatten.
- ▶ Binnen de paragraaf lokale heffingen dient u inzicht te geven in de berekening van de tarieven van heffingen en de mate van kostendekkendheid.
- ▶ Binnen de paragraaf financiering dient u inzicht te geven in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte. Ten aanzien van de eerste drie punten adviseren wij u aan te sluiten op het renteschema, zoals opgenomen in de notitie rente.
- ▶ Binnen de paragraaf verbonden partijen dient u de lijst van verbonden partijen op te delen in:
  - ▶ gemeenschappelijke regelingen;
  - ▶ vennootschappen en coöperaties;
  - ▶ stichtingen en verenigingen;
  - ▶ overige verbonden partijen.
- ▶ Tevens dient per verbonden partij de eventuele risico's voor de financiële positie van de gemeente, toegelicht te worden. Tot slot adviseren wij u om, naar aanleiding van de notitie verbonden partijen, na te gaan of er bij uw gemeente sprake is van verbonden partijen waarbij u een bestuurlijk belang heeft en sprake is van een structurele bekostiging vanuit de gemeente. In dergelijke gevallen adviseert de commissie de betreffende verbonden partij, ondanks dat hier formeel juridisch geen sprake van is, wel op te nemen in de paragraaf.

Verwerking wijzigingen BBV-verslaggevingsregels in het jaarverslag 2017

Bijlage 4

Jaarrekening

Jaarrekening

- ▶ Aan de jaarrekening dient een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld toegevoegd te worden. Voor de voorgeschreven taakvelden verwijzen wij naar <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-20622.html>.
- ▶ Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening dient de gerealiseerde kosten van de overhead te bevatten. De gerealiseerde kosten van de overhead dienen te voldoen aan de voorwaarden zoals de commissie BBV stelt in haar notitie Overhead.
- ▶ Voor de categorie Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut vervalt de keuzemogelijkheid tot het wel of niet activeren. Deze investeringen dienen met ingang van 2017 te worden geactiveerd. Tevens is het niet langer toegestaan om reserves direct hierop in mindering te brengen of versneld af te schrijven. Dit is nog wel toegestaan op investeringen van voor 1 januari 2017.
- ▶ Bijdragen van derden aan materiële vaste activa moeten met ingang van 1 januari 2017 in mindering gebracht worden op de boekwaarde van het actief. Dit was tot 2017 een keuzemogelijkheid.

Wij vragen bij het opstellen van het jaarverslag 2017 uw aandacht voor een juiste en volledige verwerking van de wijzigingen in de BBV-verslaggevingsregels (waaronder de verplichte beleidsindicatoren). Het niet naleven van deze wijzigingen zal invloed hebben op de strekking van de controleverklaring.

Ontwikkelingen Wet Normering Topinkomens

Bijlage 4

Ontwikkelingen evaluatiewet

Ontwikkelingen evaluatiewet

Op 1 juli 2017 is de Evaluatiewet WNT in werking getreden waarmee diverse onderdelen van de WNT zijn of worden gewijzigd. In het navolgende zullen wij kort de belangrijkste wijzigingen behandelen die terugwerken tot 1 januari 2017, per 1 juli 2017 in werking zijn getreden en per 1 januari 2018 in werking zullen treden.

Wijzigingen per 1 januari 2017

- ▶ Het algehele verbod op het uitbetalen van variabele beloningen vervalt. Variabele beloningen zijn slechts toegestaan voor zover zij niet leiden tot het individueel bezoldigingsmaximum.
- ▶ Ontslaguitkeringen die worden uitbetaald aan topfunctionarissen en eenduidig dwingend voortvloeien uit een (gewone) cao, collectieve regeling gesloten met werknemersverenigingen (zoals een sociaal plan) worden niet genormeerd, mits de topfunctionaris geen invloed heeft op de regeling, de cao niet alleen van toepassing is omdat deze in de arbeidsovereenkomst van toepassing is verklaard, de regeling niet enkel betrekking heeft op topfunctionarissen en de cao niet alleen van toepassing is op topfunctionarissen.
- ▶ De bezoldiging die wordt uitgekeerd gedurende een periode van non-activiteit kwalificeert niet meer als een beëindigingsvergoeding indien deze is gebaseerd op een algemene bepaling van een (gewone) cao of collectieve regeling gesloten met werknemersverenigingen (zoals een sociaal plan), de cao niet alleen van toepassing is omdat deze in de arbeidsovereenkomst van toepassing is verklaard, de regeling niet enkel betrekking heeft op topfunctionarissen, de cao niet alleen van toepassing is op topfunctionarissen, of de wet.
- ▶ De digitale meldingsplicht voor de WNT bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie is komen te vervallen.

Wijzigingen per 1 juli 2017

De topfunctionaris is vanaf 1 januari van het jaar t+1 een wettelijke rente (minimaal 4%) verschuldigd aan de instelling over een onverschuldigde betaling uit jaar t die niet is terugbetaald voor 1 juli van het jaar t+1.

Ontwikkelingen Wet Normering Topinkomens

Bijlage 4

Wijzigingen per 1 januari 2018

- ▶ Het begrip gewezen topfunctionaris verdwijnt uit de WNT. Op topfunctionarissen (aanstelling vanaf 1 juli 2017), die hun functie meer dan twaalf maanden hebben vervuld bij de instelling en daarna een andere functie gaan vervullen bij de instelling, blijven de WNT-normeringen nog vier jaar van toepassing. Het vorenstaande geldt dus niet voor topfunctionarissen die voor 1 juli 2017 zijn aangesteld (tenzij na 1 juli 2017 een verlenging van het dienstverband plaatsvindt) of topfunctionarissen die de functie als topfunctionaris minder dan twaalf maanden hebben vervuld.
- ▶ Indien een topfunctionaris bij meerdere WNT-plichtige instellingen een topfunctie vervult (ook indien de instellingen niet gelieerd zijn aan elkaar), moet de ontvangen bezoldiging bij elkaar worden opgeteld om aan de norm te worden getoetst. Dit geldt niet voor toezichthoudende topfunctionarissen.
- ▶ Dubbele verantwoording van topfunctionarissen op grond van BW en WNT vervalt.
- ▶ De WNT-verantwoording dient ten minste zeven jaar op de internetsite van de instelling te kunnen worden geraadpleegd.

Controleprotocol

Controleprotocol

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft 15 november 2017 het controleprotocol dat toeziet op de controle voor de accountant op de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) en de daarop rustende bepalingen met betrekking tot het verantwoordingsjaar 2017 vastgesteld. Het controleprotocol is grondig herzien, waarbij de controle deels gebaseerd wordt op risicoanalyse en de aard en reikwijdte van de door de accountant te verrichten werkzaamheden nader zijn geconcretiseerd en gespecificeerd.

Zo is in het controleprotocol duidelijk uiteengezet welke basiswerkzaamheden de accountant verricht bij de controle op de naleving van de WNT en van welke aannames de accountant daarbij mag uitgaan. Indien de accountant risico's constateert tijdens de controle of signalen krijgt uit hoofde van de controle is de accountant verplicht aanvullende werkzaamheden te verrichten.

Ontwikkelingen Wet Normering Topinkomens

Bijlage 4

Controleprotocol

Hierbij kan onder meer gedacht worden aan:

- ▶ wijzigingen in top van de gemeente/gemeenschappelijk regeling/provinciestructuur en/of (tijdelijk) vacatures topfuncties;
- ▶ bezoldiging van de topfunctionarissen nagenoeg gelijk of hoger dan het individuele geldende bezoldigingsmaximum;
- ▶ beëindigingsuitkering aan de topfunctionaris nagenoeg gelijk of hoger dan het geldende maximum;
- ▶ controlecorrecties voorgaand(e) jaren;
- ▶ situatie waarin de instelling niet beschikt over een goede administratieve organisatie/interne beheersing in het kader van de verantwoordelijkheid van de instelling voor de naleving van de WNT.

Hierbij kan gedacht worden aan:

- ▶ ontbreken van (zichtbare) interne controle op de naleving van de WNT bij het opstellen of aanpassen van arbeidsovereenkomsten, vaststellingsovereenkomsten of contracten met de topfunctionarissen;
- ▶ ontbreken van (zichtbare) interne controle op de naleving van de WNT bij het opstellen of aanpassen van afspraken over ontslagvergoedingen;
- ▶ ontbreken van jaarlijks (zichtbare) interne controle inclusief onderliggende werkzaamheden en gehanteerde brondocumentatie in hoeverre de werkelijke bezoldiging/ontslagvergoeding per topfunctionaris in overeenstemming is met:
  1. de overeengekomen afspraken;
  2. de van toepassing zijnde WNT-normen.
- ▶ ontbreken van een overzicht per topfunctionaris met alle betalingen aan en ontvangsten van die topfunctionaris gedurende het kalenderjaar (zowel vanuit salarisadministratie als daarbuiten (de financiële administratie)).

Tevens is in het controleprotocol de materialiteitstabel aangepast. De in het protocol genoemde materialiteit geldt voor de accountant voor diens risicobeoordeling en evaluatie van bevindingen op grond van dit controleprotocol. Het is dus niet toegestaan om de materialiteit te gebruiken als acceptabele foutmarge door de instelling voor het opstellen van de WNT-verantwoording.

Ontwikkelingen Wet Normering Topinkomens

Bijlage 4

Controleprotocol

De aanpassing heeft met name effect op de eventuele omvang van aanvullende werkzaamheden van de accountant in de gevallen dat de feitelijke bezoldiging van de topfunctionaris verder onder het toepasselijk bezoldigingsmaximum ligt. In dit geval leidt dit tot een vermindering van de controlelast. Indien de bezoldiging van topfunctionarissen in de buurt van het toepasselijk bezoldigingsmaximum of hoger is, blijft de situatie nagenoeg ongewijzigd.

Afsluitend wijzigen de procedures voor fouterstel. Het ontbreken van een WNT-verantwoording, het abusievelijk niet opnemen van een topfunctionaris in de verantwoording, het missen van een onverschuldigde betaling of een substantieel verschil tussen de gerapporteerde en de daadwerkelijke bezoldiging zijn en blijven aanleiding voor fouterstel. In andere gevallen is in het vervolg geen fouterstel nodig. Dit zal worden vastgelegd in de Uitvoeringsregeling WNT.

Managementletter tussentijdse controle 2017

Verslag voor het college

Gemeente Beesel | 22 december 2017

EY

Building a better
working world

Verbeterplan nav interne controle 2017

Nr	Bevinding	Advies / Noodzakelijke actie	Reactie
1.	Wij hebben geconstateerd dat er binnen het inkoopproces onvoldoende beheersmaatregelen zijn geïmplementeerd, welke de volledigheid van het contractenregister waarborgt	Wij adviseren u om interne beheersmaatregelen te implementeren die de volledigheid van het contractenregister waarborgen. Additioneel adviseren wij u om – naar aanleiding van de uitgevoerde inkoopanalyse – het contractenregister te completeren.	Conform de budgethoudersregeling hebben we een contracten-administratie voor contracten > €10.000. Middels de spendanalyse controleren we (achteraf) de volledigheid. Als blijkt dat contracten niet in verseen staan, verzoeken we budgethouders om dit alsnog te doen. In 2018 evalueren we het inkoopproces. Daarbij kijken we ook naar de contractenadministratie. <i>geen verdere actie nodig</i>
2.	Ten aanzien van de procedure bij invoer van de primitieve begroting en/of begrotingswijzigingen, constateren wij dat invoercontrole (vier-ogenprincipe) niet wordt afgedwongen binnen het systeem. Hierdoor kan de primitieve begroting en/of een begrotingswijziging zonder beheersmaatregelen doorgevoerd worden.	Wij adviseren u om na te gaan of binnen het systeem afgedwongen kan worden dat invoercontrole plaats dient te vinden voordat de wijziging doorgeboekt kan worden. Indien dit niet binnen het systeem kan worden afgedwongen adviseren wij u een (zichtbare) invoercontrole binnen de huidige procedure in te richten.	We hebben geen mogelijkheden om binnen K2F invoercontroles op de zgn kladbegroting af te dwingen. Ingebrachte begrotingswijzigingen krijgen bij doorvoeren in K2F de status definitief. Hierdoor is o.i. zichtbaar vastgelegd dat de wijziging is doorgevoerd. Met de zgn. nulproef controleren we het begrotingstotaal. In dit overzicht zien we de primaire begroting en elke definitieve begrotingswijziging. We stellen voor de huidige werkwijze te handhaven. <i>geen verdere actie nodig</i>
3.	Wij constateren dat momenteel geen actuele procesbeschrijvingen aanwezig zijn ten aanzien van significante processen, zoals bijvoorbeeld subsidies, personeel, grondexploitaties en de processen in het sociaal domein. De procesbeschrijvingen, welke momenteel nog worden gebruikt, zijn verouderd (sluiten niet goed meer aan op de huidige administratieve organisatie).	Wij adviseren u de procesbeschrijvingen te actualiseren waarbij rekening is gehouden met de (recente) wijzigingen binnen het specifieke proces, alsmede wet- en regelgeving. Specifiek vragen wij u uw aandacht voor het goed definiëren van uw beheersmaatregelen (wie, wat, wanneer	Voor de 3 D's geldt dat de processen ingebed zijn in het digitale ondersteuningssysteem van Pink. Dit geldt ook voor de BAG-processen. Daarnaast is er de externe toetsing bij de Interne Controle. Tot op heden geen bevindingen. Daar waar we toegevoegde waarde zien, hebben we procesbeschrijvingen. We zijn daarmee in control. <i>geen verdere actie nodig</i>
4	Wij constateren dat binnen de gemeente Beesel geen verplichtingenadministratie aanwezig is. De aangegane verplichtingen worden derhalve niet vastgelegd. Door het ontbreken van een verplichtingenadministratie, heeft uw	Wij adviseren u om een verplichtingenadministratie te implementeren, alsmede beleid te formuleren rondom het gebruik van een verplichtingenadministratie.	We stellen voor geen verplichtingen-administratie te implementeren. Reden hiervoor is dat het een aparte module in K2F is, dit veel extra werk betekent voor een budgethouder en voor het team financiën (invoeren, matchen facturen, controleren en afboeken). Op dit moment hebben de budgethouders

	<p>organisatie geen centraal actueel beeld van aangegane verplichtingen wat budgetbewaking bemoeilijkt.</p>		<p>IBK; hierin kunnen ze zien wat het budget is en welke facturen zijn geboekt. Budgethouders bestellen zelf en hebben o.i. derhalve een goed beeld van de aangegane verplichtingen. Bij de P&C-documenten van de jaarrekening vragen we de rechten en verplichtingen uit (regulier proces). Bij de jaarrekeningcontrole controleert de accountant adhv een overzicht uit K2F (inkopen / facturen die binnengekomen zijn in de eerste 2 maanden) of de verplichtingen volledig waren /zijn. Is dit niet het geval dan repareren we dat achteraf. Dit is overigens in de afgelopen jaren maar 2x voorgekomen. <i>geen verdere actie nodig</i></p>
5	<p>Inkopen vinden decentraal plaats in de organisatie. Wij hebben vastgesteld dat er binnen het proces onvoldoende werkende beheersmaatregelen zijn om te waarborgen dat de inkopen conform wet- en regelgeving plaatsvinden.</p> <p>Vanuit uw contractenregister constateren wij dat afwijkingen ten opzichte van uw inkoopnota (en aanbestedingswet) niet in alle gevallen vooraf afdoende gemotiveerd worden</p>	<p>Wij adviseren u om preventieve interne beheersmaatregelen te implementeren die waarborgen dat de inkopen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving plaatsvinden</p>	<p>De budgethouders zijn integraal verantwoordelijk. Regels omtrent inkoop en aanbesteding liggen vast in de inkoopnota en de budgethouders-regeling. In 2018 evalueren we het inkoopproces. Voorstel: huidige werkwijze handhaven. <i>geen verdere actie nodig</i></p>
6	<p>Wij hebben vastgesteld dat functiescheiding tussen de prestatieverklaarder en de verantwoordelijke budgethouder niet in alle gevallen wordt afgedwongen.</p> <p>Daarnaast hebben wij geconstateerd dat er geen eenduidig beleid is geformuleerd rondom de vastlegging van de prestatielevering. Tijdens de controle hebben wij vastgesteld dat onderbouwende documentatie voor de prestatielevering niet altijd direct beschikbaar is</p>	<p>Wij adviseren u om functiescheiding tussen de prestatieverklaarder en de budgethouder in het proces te borgen. Daarnaast adviseren wij u om een beleid op te stellen inzake de wijze waarop de prestatielevering dient te worden vastgelegd binnen het proces.</p>	<p>De budgethouders zijn integraal verantwoordelijk. Vanuit de Beeselse praktijk is gekozen om een aantal risico's niet binnen het proces te borgen, maar achteraf middels de verbijzonderde interne controle. Met deze werkwijze kunnen we achteraf de rechtmatigheid in voldoende mate aantonen. Dit betekent o.a. dat we het 4-ogen principe niet hanteren. We kiezen er bewust voor om verantwoordelijkheden neer te leggen bij medewerkers (laag in de organisatie). We werken op basis van vertrouwen. De (steekproefsgewijze) controle hebben we bewust bij een externe derde neergelegd. We zijn ook niet overtuigd het 4-ogenprincipe leidt tot een beter resultaat.</p>

7	<p>Binnen het personeelsproces hebben wij vastgesteld dat er diverse interne beheersmaatregelen zijn ingericht. Een belangrijke beheersmaatregel betreft de controle op de juiste invoer van personeelsmutaties (invoercontrole).</p> <p>Wij constateren dat zowel de controle op de invoer van de personeelsmutaties als de controle van de invoerverslagen (welke van de salarisverwerker ontvangen worden) door dezelfde medewerkers worden uitgevoerd. Hierdoor heeft de invoercontrole een beperkt effectieve werking, er is namelijk geen sprake van functiescheiding tussen de registrerende en controlerende functie.</p>	<p>Wij adviseren u functiescheiding aan te brengen tussen de registrerende functie en controlerende functie.</p>	<p>Gezien de omvang van de formatie is dit niet mogelijk. Het is een bewuste keuze om interne controle achteraf uit te laten voeren en deze extern te beleggen. In de afgelopen jaren zijn er nog nooit bevindingen geweest op dit punt door de externe controleur.</p> <p><i>geen verdere actie nodig</i></p>
8	<p>Op basis van onze lijncontrole constateren wij dat ten aanzien van één uitkeringsbeschikking de foutieve grondslag ter bepaling van de vermogensgrens is opgenomen. Alhoewel deze bevinding in dit specifieke geval geen (financiële) impact heeft, vragen wij uw aandacht voor het zichtbaar uitvoeren van de collegiale toets.</p> <p>Wij hebben vernomen dat u naar aanleiding van deze bevinding additionele werkzaamheden heeft uitgevoerd om vast te stellen dat sprake is van een incidentele fout. Hieruit zijn volgens u geen verdere bijzonderheden geconstateerd. Wij zullen deze werkzaamheden bij de jaarrekeningcontrole beoordelen</p>	<p>Wij adviseren u om binnen het proces rondom het verstrekken van uitkeringen (zichtbaar) invoercontrole in te richten.</p>	<p>Zoals we voorgaande jaren ook hebben aangegeven hanteren we geen 4-ogen principe.</p> <p>We wachten de controle af</p>
9	<p>Wij constateren dat een belangrijke beheersmaatregel, zijnde de kwaliteitstoetsing, niet wordt uitgevoerd binnen het primaire proces inzake het verstrekken van inkomensvoorzieningen.</p>	<p>Wij adviseren u kwaliteitstoetsing integraal in te bedden binnen het primaire proces. Door deze integraal uit te voeren en adequaat te documenteren wordt de interne beheersing verder versterkt en kan een meer efficiënte</p>	<p>Zoals in voorgaande jaren ook aangegeven hanteren we geen 4-ogen principe.</p>

	Wij benadrukken dat een dergelijke beheersmaatregel belangrijk is om de getrouwheid en rechtmatigheid van verstrekkingen te borgen.	en effectieve jaarrekeningcontrole plaatsvinden	
10	De gemeente Beesel heeft een aantal bovenregionale contracten met zorgaanbieders Jeugdhulp afgesloten. De MGR voert hiervoor in de regio de coördinatie en verstrekt de gemeente een opgave van de lasten welke voortvloeien uit deze contracten. Wij merken op dat de kennis van deze contracten binnen uw gemeente voor verbetering vatbaar is. Wij constateerden tijdens de controle dat niet in alle gevallen inzichtelijk was hoe de contractafspraken met zorgaanbieders vormgegeven zijn (zoals de bekostigingssystematiek) en welke verantwoordingsinformatie ten grondslag ligt aan deze lasten.	Wij adviseren u om met de MGR en/of de betrokken partijen duidelijke afspraken te maken. Hierbij achten wij het van belang dat de wijze (wat, wanneer, hoe) van verantwoording aan de voorkant geborgd is. Dit voorkomt onzekerheden in het kader van de jaarrekeningcontrole.	Deze kennis is bij MGR aanwezig. Juist vanwege het specialisme werken we in deze regionaal samen en loopt het contractbeheer via de MGR.
11	Wij constateren dat binnen het sociaal domein op de verschillende financiële stromen onvoldoende beheersmaatregelen aanwezig zijn welke toezien op het vaststellen van de geleverde prestaties: ▶ ZIN: Met de grote zorgaanbieders heeft u afgesproken dat zij na afloop van het jaar verantwoorden op basis van het landelijk controleprotocol. Onderdeel van dit landelijk protocol is de (externe) controle op de levering van de zorgprestatie. Daar waar de gemeente Beesel bestuursverklaringen of eigen verklaringen ontvangt, heeft de gemeente echter geen enkele zekerheid over de levering van de prestatie. ▶ PGB: Wij constateren dat er binnen de gemeente onvoldoende procedures aanwezig zijn om op basis van ontvangen verantwoordingen van de SVB na te gaan in hoeverre prestaties zijn geleverd.	Wij adviseren u dan ook om de afhankelijkheid van dergelijke externe verantwoordingen te verminderen door binnen het proces beheersmaatregelen in te richten die erop gericht zijn zekerheid te verkrijgen ten aanzien van de levering van de prestatie. Wij achten dit een essentiële bouwsteen in een adequaat systeem van interne beheersing van de gedecentraliseerde taken. Voor wat betreft de kleine zorgaanbieders die verantwoording afleggen via bestuursverklaringen/eigen verklaringen adviseren wij de gemeente om maatregelen te treffen om de getrouwe en rechtmatige besteding aan te kunnen tonen. Ten aanzien van de PGB's adviseren wij de gemeente om de mogelijkheden te	We zijn principieel van mening dat de controle bij de organisatie (SVB / Zorgaanbieders) zelf geregeld is. Voor ons gevoel moeten we zaken dubbelop doen en worden wij verantwoordelijk voor zaken die wij niet doen. Als we echter door een pragmatische werkwijze een hoger doel (goedkeurende verklaring) substantieel beïnvloeden doen we dit. Dit betekent dat we indien nodig net als vorig jaar een belronde doen op check levering zorg. Bovendien checken we bij bestuursverklaringen per geval bij of we kiezen voor een afrekenvariant. Grote verschillen zoeken we eerst uit.

	<p>Wel heeft u in 2017 een cliënt-ervaringsonderzoek door Flycatcher laten uitvoeren dat bijdraagt aan een verdere optimalisering van de processen rondom de prestatie- levering. Daarnaast zal u met betrekking tot het vaststellen van de prestatielevering van de PGB's (conform voorgaand jaar) achteraf controlewerkzaamheden uitvoeren.</p>	<p>onderzoeken om zelfstandig de levering van de prestatie vast te stellen en in het proces te borgen.</p> <p>Ten aanzien van de POS's adviseren wij de gemeente om de mogelijkheden te onderzoeken om zelfstandig de levering van de prestatie vast te stellen en in het proces te borgen (vooraf borgen in plaats van achteraf repareren).</p>	
12	<p>In het kader van onze werkzaamheden hebben wij het subsidiedossier van Bibliotheek Peel en Maas gecontroleerd. Hierbij is de toekenning 2017 alsmede de vaststelling over boekjaar 2016 beoordeeld. Wij merken op dat deze vaststelling tot op heden nog niet heeft plaatsgevonden. Wij constateren dat de kwaliteit van de dossiervorming verder geoptimaliseerd kan worden. Vanwege langlopende discussies tussen de gemeente en de Bibliotheek alsmede de interne besluitvorming hierover is een complex dossier ontstaan waarbij een chronologische opbouw ontbreekt.</p>	<p>Wij adviseren u bij complexe dossiers de subsidiedossiers zodanig in te richten dat een chronologische dossieropbouw gewaarborgd is. Dit kan bijvoorbeeld door gebruik te maken van een 'actiepuntenlijst' die gekoppeld wordt aan de diverse dossierbestanden.</p>	<p>We onderstrepen het belang van goede dossiervorming.</p> <p>In ons zaakstelsel (verseon) is de chronologische opbouw van dossiers niet mogelijk. We bekijken of we bij complexe dossiers een tijdlijn-document toe kunnen voegen.</p>